

یادبود هفتصدمین سال خواجه نصیر طوسی

انتشارات دانشگاه تهران
۳۱۱

رساله جبر و مقابله

خواجه طوسی

که از روی نسخهٔ مکتوب
در
سال ۹۶۹ هجری طبع شده

بکوشش
اکبر داناسرشت

خرداد ماه ۱۳۳۵

چاپخانهٔ دانشگاه

تصویر خواجه نصیرطوسی

کار استاد هنرمند آقای ابوالحسن صدیقی)

یادنامه هفتصدمین سال خواجه نصیر طوسی

انتشارات دانشگاه تهران
۳۱۱

رساله جبر و مقابله

خواجه طوسی

که از روی نسخهٔ مکتوب
در
سال ۹۶۹ هجری طبع شده

بکوشش

اکبر داناسرشت

خرداد ماه ۱۳۳۵

چاپخانهٔ دانشگاه

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين

والصلوة على نبيه محمد وآله الطاهرين

وَبَعْدُ فَقَدْ سَأَلَنِي بَعْضُ الْأَصْدِقاء أَنْ أَكْتُبَ لَهُ رِسالَةً حِسابِيَّةً في مَعْرِفَةِ ما يَحْتاجُ إِلَيْهِ الْحاسِبُ في بَعْضِ أَعْمالِهِ وَيُعينُهُ على اسْتِخْراجِ الْمَجْهولاتِ العَدَدِيَةِ بِطَريقِ الْجَبْرِ والْمُقابَلَةِ فكَتَبْتُ هذهِ الرِسالَةَ راجياً أَنْ يَرتَضِيَهُ وَيَحْصُلَ مِنْهُ مَقْصُودُهُ وَاللهُ الْمُوفِقُ وَالْمُعِينُ فَأَقُولُ الرِّسالَةُ مُشْتَمِلَةٌ على بابين .

الباب الاول في قواعد الحساب وهو مشتمل على مقدمة وفصول

المقدمة

العَدَدُ الْمُطْلَقُ صَحيحٌ وَالْمُضافُ إلىٰ عَدَدٍ أَكْثَرَ مِنْـهُ كَسْرٌ وَالعَدَدُ الْمُضافُ إِلَيْهِ مَخْرَجُهُ. مَثَلًا الْإِثْنانِ عَدَدٌ صَحيحٌ وَإِذاقِيسَ إِلَى الثَلٰثَةِ فَقِيلَ اْلإِثْنانِ مِنَ الثَلٰثَةِ صارَ كَسْراً وَالثَّلٰثَةُ مَخْرَجُهُ وَيُقالُ لِهٰذَ القِياسِ نِسْبَةٌ.

زِيادَةُ عَدَدٍ على عَدَدٍ آخَرَ جَمْعٌ فَإِنْ كانَ مِثْلَهُ مَرَةً فَهُوَ تَضْعِيفٌ

وَإِنْ كانَ مِراراً فَهُوَ ضَرْبٌ لِذٰلِكَ العَـدَدِ في عِدَةِ المِرارِ وَ الأَوَّلُ مَضْروبٌ وَ الثاني مَضْروبٌ فيهِ و ضَرْبُ العَدَدِ في مِثْلِهِ تَرْبيعُهُ وَ في مُرَبَّعِهِ تَـكْعيبُهُ.

و ايضاً يُقالُ لِنُقْصانِ عَدَدٍ مِنْ عَدَدٍ التَّفْريقُ وَ لِلتَفْريقِ إلىٰ مِثْلَيْنِ تَنْصيفٌ و إلىٰ أَمْثالِهِ قِسمةٌ وَحِينَئِذٍ يُقالُ لِذٰلِكَ العَدَدِ مَقْسُومٌ وَ لِعِدَةِ الأَمْثالِ خارِجُ قِسْمَةٍ وَ لِـكُلٍ مِنْ تِلْكَ الأَمْثالِ مَقْسُومٌ عَلَيْهِ فَـكَما أَنَّ الزِّيادَةَ يُقابِلُ النُّقْصانَ فَالْجَمْعُ يُقابِلَ التَّفْريقَ وَ التَّضْعيفُ يُقابِلُ التَّنصيفَ وَ الضَّرْبُ يُقابِلُ القِسْمَةَ و هٰذه أَبْوابٌ لَابُـدَ لِلمُحاسِبِ مِنْ العَمَلِ بِها فيما يُحاوِلُه مِنْ صِناعَةٍ

الفصل الاول فى ضبط الاعداد

لَمّـا كانَتْ صِحاحُ الأَعْدادِ في التَّزايُدِ و كُسُورُها في التَّناقُصِ لَيْسَتْ إلىٰ حَدٍيَقِفُ عِنْدَهُ رُتِبَتْ في مَنازِلَ تَتكَرَّرُ لِلضَبْطِ وَ هِيَ الآحادُ وَ العَشَراتُ وَ المِـآتُ ويَتكَرَّرُ المَنازِلُ بِانْضِمامِ الالوفِ إلَيْها مُتَزايِدَةً إلىٰ غيرِ النِّهايَةِ فَيُقالُ آحادُ الالُوفِ وَ عَشَراتُ الأُلوفِ وَ مِآتُ الأُلوفِ ثُم يَتَضاعَفُ

الأُلوفُ وَ يتكرَّرُ الأُلوفُ مُتزايدَةً فإذا أُطلِقَتْ هذهِ الأَعدادُ كانَتْ في التَّزايُدِ وَإذا نُسِبَ الواحِدُ إليها كانَتْ في التَّناقصِ. وَ لا يَقَعُ في الصِحاحِ في أَبوابِ الزِّيادَةِ كالجَمْعِ وَ التَّضْعيفِ وَ الضَّرْبِ كَسْرٌ و لا في التَّفريقِ وَ قَدْ يَقَعُ في التَّنصيفِ إذا كانَتِ العَدَدُ فرداً كَسْرُ النِصْفِ وَ في القِسْمَةِ إذا بَقِيَ بَعْدَ نُقْصانِ الأَمْثالِ مِنَ المَقْسُومِ ما هُوَ أَقَلُّ مِنَ النِصْفِ فيَكُونُ ذلكَ كَسْراً مَنْسُوباً إلىٰ عَدَدِ أَحدِالأَمثالِ مَثَلاً إذا كانَ المقسومُ ثَلثَةَ عَشَرَ وَ المَقْسُومُ عَلَيْهِ ثَلثَةً وَ نُقْصانُ أَرْبَعَةِ أَمثالِها مِنْ ثَلثَةَ عَشَرَ بَقِيَ واحِدٌ هُوَ مِنَ الثَّلثةِ كَسْرٌ يُضَمُّ أَليْهِ أَرْبَعَةٌ فَيَصِيرُ أَرْبَعَةً وَ ثُلثاً وَ هُوَ الخارِجُ مِنَ القِسْمَةِ.

وَ اعْلم أَنَّ نِسبَةِ الواحِدِ إلىٰ المَضْروبِ يَكُونُ كَنِسْبَةِ المَضْرُوبِ فيه إلَي الحاصِلِ مِنَ الضَّربِ وَ نِسْبَةُ الواحِدِ إلَي المَقْسُومِ عَلَيْهِ كَنِسْبَةِ الخارجِ مِنَ القِسْمَةِ إلَي المَقْسُومِ فإذا قَسِمَ الحاصِلُ مِن الضَّربِ عَلَى المَضروبِ خَرَجَ مِنَ القِسْمَةِ المَضروبُ فيهِ وَ بِالعَكْسِ وَ إذا ضُرِبَ المَضروبُ في المَضروبِ

فيه أو بالعكس خرج الحاصل من الضرب و لذلك كان الضرب و القسمة متقابلين يرجع أحدهما بعكس العمل إلى الآخر .

الفصل الثانى فى ضوابط الاعمال

إذا كان معنا المنازل و أردنا العمل بهازدنا كل منزل على نظيره في الجمع و نقصناه من نظيره في التفريق و نضعف كل منزل على حدة في التضعيف أو ننصفه على حدة في التنصيف فإذا جاوز في الزيادة عقداً بلغ العقد ألذي فوقه و إن يحتمل النقصان عقداً انحط إلى ما دونه و ذلك ظاهر و أما في الضرب فليعلم أن الحاصل من ضرب منزل في منزل يقع في المنزل الذى نسبة الآحاد إلى أحدهما كنسبة الأخر إلى ذلك المنزل .

مثاله

ألمآت في الألوف يكون مآت الألوف لأن المآت ثالث المنازل من الآحاد و الألوف رابعها و ثالث الألوف أو رابع المآت هو مآت الألوف .

وَ أَمّا في القِسْمَةِ فَيَكُونُ نِسْبَةُ الآحادِ إلي الخارِجِ مِنَ القِسْمَةِ كَنِسْبَةِ المَقْسُومِ عَلَيْهِ إلَى المَقْسُومِ مَثَلًا إذا قَسَّمْنا الأُلُوفَ عَلَى المِآتِ وَ الأُلوفُ ثاني المَنازِلِ مِنَ المِآتِ يَكُونُ خارِجُ القِسْمَةِ هِيَ العَشَراتِ فَإنّها في ثاني المَنازِلِ مَن الآحادِ وَ إذا كانَتْ مَعَنا مَنازِلُ عِدَّةٍ نُرِيدُ أَنْ نَضْرِ بِها في مَنازِلِ عِدَّةٍ إحْتَجْنا إلى ضَرْبِ كُلِّ مَنْزِلٍ في كُلِّ مَنْزِلٍ فَيَقَعُ في العَمَلِ الضَّرْبُ مِراراً بِعِدَّةِ الحاصِلِ مِنْ ضَرْبِ عِدَّةِ مَنازِلِ المضروب فيه و إذا قَسَّمْنا عِدَّةَ مَنازِلَ عَلى عِدَّةِ مَنازِلَ إحْتَجْنا إلَي القِسْمَةِ مِراراً تَزِيدُ عَلى الواحِدِ بِعِدَّةِ فَضْلِ عِدَّةِ مَنازِلِ المَقْسُومِ عَلَيْهِ.

الفصل الثالث في انواع الاعمال و ضوابط الكسر

أَلجَمْعُ سِتَّةُ أَنْواعٍ ١ صِحاحٌ مَعَ صِحاحٍ ٢ كُسُورٌ مَعَ كُسُورٍ ٣ صِحاحٌ مَعَ كُسُورٍ وَ صِحاحٍ ٤ كُسُورٌ مَعَ صِحاحٍ وكُسُورٍ ٥ كُسُورٌ مَعَ كُسُورٍ وَ صِحاحٍ ٦ صِحاحٌ مَعَ صِحاحٍ وَ كُسُورٍ و في النَّوعِ الثاني وَ الخامِسِ و السَّادِسِ نَحْتاجُ إلى تَجْنِيسِ المَخْرَجِ بِأَنْ نَضْرِبَ كُلَّ واحِدٍ مِنَ الخارِجِينِ

في كُلِّ واحِدٍ مِنَ الْكَسْرَيْنِ عَلَى التَّبادُلِ وَ يُوضَعُ كُلٌّ واحِدٍ مِنْ حاصِلِ الضَّرْبَيْنِ مَكانَ الْكَسْرِ الْمَضْروبِ فيه وَ يُضْرَبُ الْمَخْرَجُ في الْمَخْرَجِ فَيَخْرُجُ الْمَخْرَجُ الْمُشْتَرَكُ مِثالُهُ أَرَدْنا أَنْ نُجَنِّسَ مَخْرَجَ الثُّلُثَيْنِ وَ الثَّلاثَةِ الأَرْباعِ وَ الثُّلُثانِ هُما إِثْنانِ مِنْ ثَلثَةٍ وَالثَّلثَةُ الأَرْباعِ هِيَ ثَلثَةٌ مِنْ أَرْبَعَةٍ فَتَضْرِبُ الثَّلثَةَ الَّتي هِيَ الْمَخْرَجُ في الثَّلثَةِ الَّتي هِيَ الْكَسْرُ وَ نَضَعُهُ بَدَلَ الْكَسْرِ في الثَّلثَةِ الأَرْباعِ وَ تَضْرِب الأَرْبَعَةَ في الإِثْنَيْنِ وَ نَضَعُهُ بَدَلَ الْكَسْرِ في الإِثْنينِ وَ نَضْرِبُ الثَّلثَةَ في الأَرْبَعَةِ فَيَحْصَلُ الْمَخْرَجُ الْمُشْتَرَكُ وَيَصيرُ الكَسْرُ الأَوَّلُ ثَمانِيَةً مِنْ اثْني عَشَرَ وَالكَسْرُ الثاني تِسْعَةٌ مِنها ثُمَّ نَجْمَع الكَسْرَيْنِ وَ نَسْقُطُ مِنَ الْحاصِلِ مِثْلَ الْمَخْرَجِ وَنَزيدُ لَهُ واحِداً عَلَى الصِّحاحِ وَ نَزيدُ الصِّحاحَ عَلَى الصِّحاحِ إِنْ كانَتا

امّا التَّفْريقُ فَسَبْعَةُ أَنْواعٍ ١ الصِّحاحُ مِنَ الصِّحاحِ ٢ الْكُسورُ مِنَ الْكُسورِ ٣ الْكُسورُ مِنَ الصِّحاحِ ٤ الصِّحاحُ مِنَ الصِّحاحِ وَ الْكُسورِ ٥ الصِّحاحُ وَ الْكُسورُ مِنَ الصِّحاحِ

٦ الْكُسُورُ مِنَ الصِّحاحِ وَ الْكُسُورِ ٧ الصِّحاحُ وَ الْكُسُورُ مِنَ الصِّحاحِ وَ الْكُسُورِ وَ تَحتاجُ إلى تَجْنِيسِ الْمَخْرَجِ في النَّوعِ الثاني وَ الْخامِسِ وَ السابِعِ تَنْقُصُ الصِّحاحَ مِنَ الصِّحاحِ إذا كانَتا وَ الْكُسُورَ مِنَ الْكُسُورِ إنْ أَمْكَنَ وَ إلّا أَلْقَيْنا مِنَ الصِّحاحِ الْمَنْقُوصِ مِنْها واحِداً وَزِدْنا الْمَخْرَجَ عَلَى الْكَسْرِ الْمَنْقُوصِ مِنْها وَ نَقَصْنا الكَسْرَ الْمَنْقُوصَ مِنْهُ وَ ما بَقِيَ كانَ كَسْراً مَنْسُوباً إلي الْمَخْرَجِ الْمُشْتَرَكِ وَ أَمّا في النَّوْعِ الثالِثِ وَ السادِسِ أَسْقَطْنا واحِداً مِنَ الصِّحاحِ الْمَنْقُوصِ مِنْها وَ نَقَصْنا الكَسْرَ الْمَنْقُوصَ مِنْ مَخْرَجِهِ فَيَكُونُ الباقِي كَسْراً مِنَ الْمَنْقُوصِ مِنْهُ مِنْ ذلِكَ الْمَخْرَجِ بِعَيْنِهِ.

اما التضعيف

فَيَكُونُ ثَلٰثَةُ أَنْواعٍ ١ تَضْعِيفُ الصِّحاحِ ٢ تَضْعِيفُ الكُسُورِ ٣ تَضْعِيفُ الصِّحاحِ وَ الكُسُورِ نُضَعِّفُ الصِّحاحَ وَ نُنَصِّفُ الْمَخْرَجَ إنْ كانَ زَوْجاً وَ نُضَعِّفُ الكَسْرَ إنْ كانَ الْمَخْرَجُ فَرْداً فَإنْ زادَ عَلَى الْمَخْرَجِ نَقَصْنا الْمَخْرَجَ مِنْهُ وَزِدْنا

واحداً عَلَى الصِّحاحِ أمّا التّصيفُ فثلثةُ أنواعٍ ايضاً مِثلُ ذلِكَ فتنصّفُ الصِّحاحَ إنْ كانَ زوجاً أوْ نُسقِطُ واحداً وَ نَضَعَ بدلَه نِصفاً إنْ لمْ يكُنْ مَعَ الصِّحاحِ كسرٌ ثمَّ نُنصِّفُ الصِّحاحَ وَ إنْ كانَ مَعَها كسرٌ زِدنا المَخرجَ على الكَسرِ بدلَ الواحِد المُسقَطِ ثمّ نَصّفْنا الكسرَ إنْ كانَ زوجاً أوْ ضعّفْنا المَخرجَ إنْ كانَ الكسرُ فرداً

و اما الضرب

فستّةُ أنواعٍ كأنواعِ الجَمْعِ فضَرْبُ الصِّحاحِ في الصِّحاحِ معلومٌ مِمّا مرّ وَ ضَرْبُ الكُسُورِ في الكُسُورِ يكُونُ بتأليفِ أحدِها بالآخرِ مثلاً النِّصفُ في الثُّلثِ يكُونُ نِصفُ الثُّلثِ وَ الثُّلثُ في الرُّبعِ يكُونُ ثُلثُ الرُّبعِ وَ ضَرْبُ الكُسُورِ في الصِّحاحِ يكُونُ بتضعِيفِ الكُسُورِ بعدّةِ آحادِ الصِّحاحِ وكذلِكَ ضَرْبُ الصِّحاحِ في الكُسُورِ وَ يقَعُ في ضَرْبِ الصِّحاحِ وَ الكُسُورِ في الصِّحاحِ وَ الكُسُورِ أربعةُ أضرُبٍ ١ الصِّحاحُ في الصِّحاحِ ٢ الصِّحاحُ في الكُسُورِ ٣ الكُسُورُ

في الصِّحاحِ ٤ الكُسُورُ في الكُسُورِ وإنْ شِئْنا جَنَّسنا الصِّحاحَ وَ الكُسُورَ الواقِعَتَينِ مَعاً في المَضروبِ بِأنْ تَضرِبَ الصِّحاحَ في مَخرَجِ الكُسُورِ وَ تَزيدُ الكُسورَ عَلى الحاصِلِ فَيكُونُ كُلُّها كُسوراً وَ كَذلِكَ في المَضْروبَ فِيهِ إنْ إجتَمَعا فيهِ ثُمَّ تَضرِبُ الكسورَ المُجَنَّسةِ مِنَ المَضْرُوبِ في مِثْلِها مِنَ المَضْرُوبِ فيهِ وَنَقْسِمَ الحاصِلَ عَلىٰ ما خَرَجَ مِنْ ضَرْبِ أَحدِ المَخرَجَيْنِ في الآخرِ فَإنْ كانَ في طَرَفِ صِحاحٌ وَحدَها او كُسُورٌ وَحدَها لَمْ نَحتَجْ إلَى التَّجنِيسِ وَ نُقَسِّمُ الحاصِلَ عَلَى المَخرَجِ الواقِعِ في أَحدِ الطَّرَفينِ فَماخَرَجَ فَصِحاحٌ وَ ما بَقِيَ فَكُسورُ وَمَجْمُوعُهما الحاصِلُ مِنَ الضَّربِ .

اَمّا القِسمَةُ فَثَمَنُهُ أَنْواعٍ ١ الصِّحاحُ عَلَى الصِّحاحِ ٢ الصِّحاحُ عَلَى الكُسُورِ ٣ الصِّحاحُ عَلَي الصِّحاحِ وَ الكُسورِ ٤ الكُسورُ عَلَى الصِّحاحِ ٥ الكُسُورُ عَلَى الكُسُورِ ٦ الكُسُورُ عَلَى الصِّحاحِ وَ الكُسُورِ ٧ الصِّحاحُ وَ الكُسورُ عَلَي الصِحاحِ ٨ الصِّحاحُ

وَ الكُسورُ عَلَي الكُسورِ ٩ الصِّحاحُ وَ الكُسورُ عَلَى الصِّحاحِ وَ الكُسورِ وَ الطَّرِيقُ فيهِ أَنْ يُجَنِّسُ المَخْرَجانِ إنْ وَقَعَ في الطَّرَفينِ ثُمَّ نُجَنِّسُ الصِّحاحَ وَ الكُسورَ في أَيِّ طَرَفٍ إجْتَمَعَتا فيهِ حَتّى يَصيرُ المَقْسُومُ وَ المَقْسومُ عَلَيْهِ جَميعاً إمّا كُسوراً صِنْفَيْنِ في مَخْرَجٍ واحِدٍ أَوْ صِحاحاً صِنْفَيْنِ ثُمَّ يُقَسَّمُ المَقْسومُ عَلَى المَقْسومِ عَلَيْهِ فَما خَرَجَ فَصِحاحٌ وَ ما بَقِيَ فَكُسورٌ مَخْرَجُها المَقْسُومُ عَلَيْهِ وَ هُوَ الخارِجُ مِنَ القِسْمَةِ

الفصل الرابع

في مَراتِبِ الأَموالِ وَ الكعُوبِ كُلُّ عَدَدٍ ضُرِبَ في نَفْسِهِ يُسَمّىٰ جَذْراً وَ الحاصِلُ مِنْ ضَرْبِه في نَفْسِه مَجْذُوراً وَ مُرَبَّعاً وَ مالاً وَ إذا ضُرِبُ الجَذْرُ في المالِ يُسمّى كَعْباً وَ يُسمّي الحاصِلُ مُكَعَّباً وَ يُقالُ لِلْمُكَعَّبِ كَعْبٌ ايضاً وَ إذا ضُرِبَ الجَذْرُ فيهِ كانَ الحاصِلُ مالَ المالِ وَ إذا ضُرِبَ الجَذْرُ فيهِ حَصَلَ مالُ الكَعْبِ وَ بَعْدَهُ كَعْبُ الكَعْبِ ثُمَّ مالُ مالِ الكَعْبِ ثُمَّ مالُ كَعْبِ الكَعْبِ ثُمَّ كَعْبُ كَعْبِ الكَعْبِ

وَ هكَذا عَلَى التَّرْتيبِ تَنقَلِبُ أَحدُ الكُعوبِ إِلىٰ مالَيْنِ ثُمّ أَحدُ هما إِلَي الكَعْبِ ثُمّ الآخَرُ ايضاً إلي الكَعْبِ تَزيدُ فيالْمَرتَبَةِ الرّابعةِ مِنْ كُلِّ كَعْبِ كَعْبٌ وَ الْحاصِلُ مِنْ ضَرْبِ المالِ في نَفْسِهِ مالُ المالِ وَ مِنْ ضَرْبِهِ في مالِ المالِ كَعْبُ الكَعْبِ وَ الضّابِطُ فيهِ أَنْ تَجْمَعَ الْأَلفاظَ وَ نُقَدِّمَ ما هُوَ أَقْرَبُ إِلي الْجَذرِ وَ نَرُدُّ كُلَّ ثَلٰثَةِ أَموالٍ إِلىٰ كَعْبَيْنِ

ثُمّ أَعلم أَنّ نِسْبَةَ الواحِد إِلَى الْجِذْرِ كِنِسْبَةِ الْجَذرِ إِلَى المالِ وَ نِسبَةِ المالِ إِلَي الكَعْبِ وَ هكَذا عَلَي التَّرتيبِ وَ بِالعَكْسِ نِسْبَةُ الكَعْبِ إِلَي المالِ كِنِسْبَةِ المالِ إِلَي الْجَذرِ وَ نِسبَةِ الْجَذرِ إِلَى الواحِدِ.

وَ ايضاً أَلّذي يَكُونُ نِسْبَةُ الواحِدَ إِلَيْهِ كَنِسْبَةِ الْجَذرِ إِلَي الواحِدِ مِنَ الْجِهَةِ الأُخرى يُسَمّىٰ جُزْء الْجَذرِ وَ نِسْبَةُ الواحِدِ إِلىٰ جُزْء الْجَذرِ كِنِسْبَةِ جُزْء الْجَذرِ إِلىٰ جُزْء المالْ وَ هكَذا تَذْهَبُ مِنَ الْجِهَةِ الأُخرىٰ ايضاً إِلىٰ غَيرِ النِّهايَةِ وَ يَكُونُ الواحِدُ مُتَوَسِّطاً بَيْنَ الْمَراتِبِ الغَيرِ الْمُتناهِيَةِ

مِنْ كُلِّ واحِدٍ مِنْ جِهَتَيْهِ وَ يَكُونُ الْحاصِلُ مِنْ ضَرْبِ جُزْءِ الْجِذرِ في نَفْسِهِ جُزْءِ المالِ وَعَلَى التَّرتيبِ المذكورِ وَ الْحاصِلُ مِنْ ضَرْبِ الْجِذرِ في جُزءِ الْجِذرِ واحِدٌ وَكَذلِكَ جُزْءِ المالِ في المالِ وَ إذا قيلَ مالُ المالِ في جُزءِ المالِ في أيِّ مَرْتَبَةٍ يَكُونُ فَانْظُرْ في أيِّ مَرْتَبَةٍ كُلُّ واحِدٍ مِنْهُما مِنَ الواحِدِ فَكانَ مالُ المالِ في الْمَرْتَبَةِ الثالِثَةِ مِنَ الْجِهَةِ الأُخرى وَ يَكُونُ الْجِهَتانِ مُتَخالِفَتَيْنِ أَنْقُص الثَّلاثَةَ مِنَ الْخَمْسَةِ بَقِيَ إثْنانِ وَ مِمّا في جانِبِ مالِ المالِ وَ الْمَرْتَبَةُ الثانِيَةُ مِنَ الواحِدِ في ذلِكَ الْجانِبِ مَرْتَبَةُ الْجِذرِ فَقيلَ الحاصِلُ جِذْرٌ وَ عَلى هذا القِياسْ.

و اما القسمة

فَإنْ أَرَدْتَ أَنْ تُقَسِّمَ مَرْتَبَةَ عَلى مَرْتَبَةٍ فَإنْ كانا مِنْ جِنْسٍ واحِدٍ كانَ كُلُّ الْحاصِلِ آحاداً مَثَلاً خَمْسَةُ أَموالٍ عَلى مالَيْنِ الْحاصِلُ مِنْهُ إثْنانِ وَ نِصْفٌ وَ بِالعَكْسِ الْحاصِلُ مِنْهُ خُمْسا الواحِد وَ إنْ كانا مِنْ جِنْسَيْنِ وَ كانا في جِهة

واحدةٍ مِثلُ قِسمَةِ أموالِ الأموال عَلي الكُعوبِ وَ الفَضلُ بَينَ مَرتَبَتِها واحِدٌ أعني مَرتَبَة مالِ المال تالي مَرتَبَة الكَعبِ فالحاصِلُ يَكونُ جَذراً وَ إنْ كانَ بالعَكسِ أعني قِسمَةَ الأسفَلِ عَلى الأعلىٰ كانَ الحاصِلُ مِنَ الجِهَةِ الأخرىٰ وَهوَ جُزءُ الجَذرِ وَ إنْ كانا في جِهَتَينِ مِثلُ قِسمَةِ الكَعبِ عَلىٰ جُزءِ المالِ نَظَرْنا فَوَجَدنا الكَعبَ مِنَ الجَذرِ في ثالِثةِ المَراتِبِ وَ المالِ مِنهُ في ثانِيَتِها نَجمَعُهما يَكونُ خَمسَةً نَقسِمُ الكَعبَ عَلىٰ جُزءِ المالِ يَكونُ خامِسَةُ المَراتِبِ مِنْ جانِبِ الفوقِ وَهوَ مالُ الكَعبِ وَ بالعَكسِ يَكونُ في خامِسَةِ المَراتِبِ مِنْ جانِبِ التَحتِ وَ هوَ جُزءُ مالِ الكَعبِ وَ عَلىٰ ذلِكَ نُقاسُ في الكل.

الباب الثاني فى استخراج المجهولات و يشتمل على فصول الفصل الاول

في مَعرِفَةِ المَجهولاتِ الواقِعَةِ في الأربَعَةِ المُتناسِبةِ إذا كانَ مَعَنا ثَلثَةُ أعدادٍ مُتناسِبَةٍ نِسبَةُ الأوَّلُ إلىٰ الثاني كِنِسبَة الثاني إلىٰ الثالِثِ فَإنْ كانَ أحدُ الطَرفَينِ مَجهولاً

قَسَمْنا مُرَبَّعُ الوَسَطِ عَلَي الطَّرَفِ المَعْلُومِ فَمَا حَصَلَ فَهُوَ طَرَفُ المَجْهُولِ وَ إِنْ كَانَ الوَسَطُ مَجْهُولاً ضَرَبْنا أَحَدَ الطَّرَفِينِ في الآخَرِ وَ أَخَذْنَا جَذْرَه فَمَا حَصَلَ فَهُوَ الوَسَطُ وَ إِنْ كَانَ مَعَنا أَرْبَعَةُ أَعدادٍ مُتَناسِبَةٍ نِسْبَةُ الأَوَّلِ إِلَي الثاني كَنِسْبَةِ الثالِثِ إِلَى الرّابِعِ فَإِنْ كانَ أَحَدُ الطَّرَفينِ مَجْهُولاً ضَرَبْنا الثاني في الثالِثِ وَ قَسَمْناهُ عَلَي الطَّرَفِ المَعْلُومِ فَما حَصَلَ فَهُوَ الطَّرَفُ المَجْهُولُ وَ إِنْ كانَ أَحَدُ الوَسَطَينِ مَجْهُولاً ضَرَبْنــا أَحَدَ الطَّرَفَينِ في الآخَرِ وَ قَسَمْناهُ عَلَى الوَسَطِ المَعْلُومِ فَما خَرَجَ فَهُوَ الوَسَطُ المَجْهُولُ

الفصل الثانى فى مقدمات علم الجبر والمقابلة

مِنْ عادَةِ أَهْلِ هذَ العِلْمِ إِنَّهُمْ سَمُّوا المَجْهُولَ شَيْئاً وَ يَتَصَرَّفُونَ فيهِ حَتّى يَقَعَ بِإِزاءِ مَعْلُــومٍ فَيَصِيرُ مَعْلُوماً وَ يَسَمُّوا المُتَساوِيينِ بِالمُتَعادِلَينِ وَ إِذا ضَرَبُوا الشَّيْئَ في نَفْسِهِ صارَ جَذْراً وَ الحَاصِلُ مالاً وَ المُعادَلَةُ بَيْنَ مَراتِبِ الآحادِ وَ الجَذْرِ وَ الأَمْوالِ يَــكُونُ إِما في مَفْرَداتٍ أَوْ مُقْتَرَناتٍ

وَ الْمُفردَاتُ ثَلٰثٌ الأَوّلُ مالٌ يَعْدِلُ شَيْئاً الثاني مالٌ يَعْدِلُ جَذْراً أَلثالِثُ شَيْئٌ يَعْدِلُ عَدَداً وَ الْمُقْتَرِنَاتُ ثَلٰثَةٌ الأَوَّلُ مالٌ وَ شَيْئٌ يَعْدِلُ عَدَداً الثاني مالٌ وَ عَدَدٌ يَعْدِلُ شَيْئاً الثالِثُ شَيْئٌ وَ عَدَدٌ يَعْدِلُ مالاً فَهٰذِهِ مَسائِلُ السِتُ الجَبْرِيةُ وَ اَكْثَرُ الْمَجْهُولاتِ لِسَهْلِ التَناوُلِ يَسْتَخْرِجُ بِها وَ بَعْضُ الْمُتَأَخِرِين إِعْتَبَر الكَعْبَ مَعَهاوح تَزِيدُ الْمُفْرَداتُ وَ في الإِقْتِرانياتِ تَزِيدُ الثُنائياتِ وَ تَحْدِثُ الثُلاثياتِ وَ تَبْلُغُ الْمَسائلُ خَمْساً وَعِشرينَ مَسْئَلَه وَ قَلَّ ما يَسْتَعْمَلُ ذٰلِكَ وَ إِن اسْتَعْمَلَ الكَعْبُ وَ ما بَعْدَها حُدِثَتْ مُفْرَداتٌ و إقْتَرانِيَاتٌ بِلا نَهايَةٍ.

الفصل الثالث

فيما نَحْتاجُ اليهِ في الْجَمْعِ مِنَ الأَعْمالِ إذا كانَ بَعْضُ الْمَقاديرِ مَجْهُولَةً أَمّا في الْجَمْعِ فَإذا كانَ مَعَنا أَجْناسٌ مِنْ أَعدادٍ وَأَشْياءٍ وَأَموالٍ تَزِيدُ الجِنْسَ عَلَى الجِنسِ فَإنْ لَمْ يَكُنْ في الْمَزِيدِ أَثْبَتْناهُ في خِلالِ أَجناسِهِ وَ إِنْ أَرَدْنا أَنْ نَجْمَعَ جَذْري مالينِ مُخْتَلِفَينِ ضَرَبْنا أَحدَ المالينِ في الآخَرِ وَضاعَفْنا جَذْرَ

الحاصل وزدنا على مجموع المالين حصل لنا مال جذره يكون مثل مجموع الجذرين مثاله أردنا أن نجمع جذري أربعة و تسعة ضربنا الأربعة في التسعة وضاعفنا جذر المبلغ فيحصل اثنى عشر زدناه على مجموع المالين حصل لنا مال جذره يكون مثل مجموع الجذرين. مسئلة أردنا أن نجمع جذري أربعة و تسعة ضربنا الأربعة في التسعة وضاعفنا جذر المبلغ فيحصل اثنى عشر زدناه على مجموع الأربعة و التسعة حصل خمسة وعشرون و جذره يساوي مجموع جذريها .

الفصل الرابع فيما نحتاج اليه في التفريق

إذا كان لجنس المنقوص نظير في المنقوص منه نقصناه منه فإذا كان ما في المنقوص منه أقل ما في المنقوص اسقطناه من المنقوص منه بقدر ما في المنقوص و استثنى الباقي مثاله أردنا أن ننقص عشرة من خمسة و شيء اسقطنا من العشرة خمسة و قلنا الباقي شيئاً إلا خمسة فإن لم

يَكُنْ فِي الْمَنْقُوصِ مِنْهُ مِنْ جِنْسِ الْمَنْقُوصِ أُسْتُثْنِيَ مِنَ الْمَنْقُوصِ مِنْهُ بِقَدْرِ الْمَنْقُوصِ وَ إِنْ وَقَعَ إِسْتِثْنَاءٌ مِنَ اسْتِثْنَاءٍ كَانَ ذَلِكَ زِيَادَةً فِي الْمَالِ مَثَلاً عَشَرَةٌ إِلاَّ ثَلٰثَةً إِلاَّ اثْنَيْنِ نَزِيدُ الإِثْنَيْنِ عَلَى الْعَشَرَةِ فَيَكُونُ إِثْنَيْ عَشَرَ إِلاَّ ثَلٰثَةً وَ إِنْ تُكُرِّرَ الإِسْتِثْنَاءُ إِنْ كَانَ مَجْمُوعُ مَا فِي مَرَاتِبِ الأَوَّلِ كَالأَوَّلِ وَ الثَّالِثِ وَ الْخَامِسِ نَقَصْنَا مَجْمُوعَ مَا فِي مَرَاتِبِ الأَزْوَاجِ زِيَادَةً وَ إِنْ أَرَدْنَا أَنْ نَنْقُصَ جَذْرَ مَالٍ مِنْ جَذْرِ مَالٍ نَنْقُصُ ضِعْفَ جَذْرِ حَاصِلِ ضَرْبِ أَحَدِهِمَا فِي الآخَرِ مِنْ مَجْمُوعِهِمَا وَ نَأْخُذُ جَذْرَ مَا يَبْقَى فَهُوَ الْبَاقِي كَمَا إِذَا نَقَصْنَا الإِثْنَيْ عَشَرَ فِي مِثَالِ الْجَمْعِ مِنْ مَجْمُوعِ الأَرْبَعَةِ وَ التِّسْعَةِ يَبْقَى مُرَبَّعُ الْبَاقِي .

الفصل الخامس فيما يقع فى التضعيف

تَضْعِيفُ كُلِّ جِنْسٍ عَلَى الْعَادَةِ وَ تَضْعِيفُ الإِسْتِثْنَاآتِ مِرَاراً وَ إِذَا أَرَدْنَا إِنْ نُضَعِّفُ جَذْراً كَانَ جَذْرَ أَرْبَعَةِ أَمْثَالِ مَالٍ ضِعْفُهُ مَثَلاً جَذْرَ أَرْبَعِينَ ضِعْفَ جَذْرِ الْعَشَرَةِ وَ إِنْ أَرَدْنَا أَنْ نُضَعِّفَ مَالاً كَانَ جَذْرَ أَرْبَعَةِ أَمْثَالِ مَالٍ مَالٍ جَذْرُهُ

ضِعْفُ مالِ ذلِكَ الْجَذْرِ

الفصل السادس فيما يقع في التنصيف

تَنْصِيفُ كلِّ جِنْسٍ عَلَى العادَةِ وإذا أَرَدْنا أَنْ نُنَصِّفَ جَذْرَمالٍ كانَ جَذْرُ رُبْعِ مالِهِ عَلَى جَذْرِهِ نِصْفَ مالِهِ.

الفصل السابع فيما يقع في الضرب

ضَرْبُ الأَجْناسِ في أَجْناسٍ مِثْلِها أَوْ مُخالِفٍ لَها ظاهِرٌ مِمّا مَرَّ وَ ضَرْبُ الزّايِدِ في الزّايِد زايِدٌ وَكَذلِكَ ضَرْبُ النّاقِصُ في النّاقِصِ كالإسْتِثْناء في الإسْتِثْناء وَ أَمّا

ضَرْبُ الزّايِدِ في النّاقِصِ فناقِصٌ مَثَلا إذا قِيلَ عَشَرَةٌ إلّا شَيأً في عَشَرَةٍ إلّا شَيأً قُلْنا يَكُونُ حاصِلُه مِائَةً وَ مالاً إلّا عِشْرِينَ شَيْئاً و أَمّا ضَرْبُ الْجَذْرِ في الْجَذْرِ حاصِلُه هُوَ جَذْرُ ما يَحْصُلُ مِنْ ضَرْبِ أَحَدِ ماليهِا في المالِ الآخِرِ مَثَلا جَذْرُ الْحاصِلِ مِنْ ضَرْبِ مُرَبَّعِ الثَّلْثَةِ في مالٍ يَكُونُ ثَلْثَةَ أَمْثالِ جَذْرِ ذلِكَ المالِ.

وَ ايضاً إذا ضُرِبَ جَذْرُ كَعْبٍ في كَعْبٍ كانَ الْحاصِلُ

جَذراً هُوَ كَعْبُ كَعْبِ الْحَاصِل مِنْ ضَرْبْ أَحدِ كَعْبيهافي الآخرْ

الفصل الثامن فى ما يقع فى القسمة

قِسْمَةُ كلَّ جِنْسٍ عَلىٰ جِنْسٍ آخرٍ مَعْلُومٌ مِمّا مَرَّ وَ الْخَارِجُ مِنْ قِسْمَةَ المَالِ عَلَي المَالِ مُرَبَّع الْحَاصِلِ مِنْ قِسْمَةِ الْجَذرِ عَلَى الْجَذرِ وَ هكَذا في قِسْمَةِ الكَعْبِ عَلَى الكَعْبِ فَإنَّ الْحَاصِلَ مِنْهُ مُكَعَّبُ حاصِلِ قِسْمَةِ الكَعْبِ عَلى الكَعْبِ وَ إذا أَرَدْنا أَنْ نُقَسِّمَ أَجْناساً عَلىٰ جِنْسٍ نَطْلُب أىَّ شَيْئٍ نَضْرِبُ في الْمَقسوم عَلَيْهِ حَتّىٰ يَحْصُلُ الْمَقْسُومُ فما وُجِدَ فَهُوَ الْخارِجُ مِنَ القِسْمَةِ مَثَلاً إذا قيلَ نُريدُ أَنْ نُقَسِّمُ عَشَرَةَ الإشيْئيْنِ عَلى خَمْسَةٍ وَ كانَ مَضْرُوبُ الْخَمْسَةِ في اثنَيْنِ إلّا خُمسَ شَيْءٍ هوَ الْمَقْسُومُ قُلنا الْخارِجُ مِنَ القِسْمَةَ إثنانِ إلّا خُمْسَ شَيْئٍ

الفصل التاسع فى الجبر و المقابلة

أَلْجَبْرُ هُوَ حَذفُ الإستِثناء بِزيادَةِ الْمُستَثني عَلَي الْمُستَثنيَ مِنْهُ وَ زيادةُ مِثلِه عَلىٰ مُعادِلِه کی یَبْقیٰ الْمَعادِلَةُ بَيْنَهُمـا

مَخْوظَة مِثالُه إذا قيلَ عَشَرَةُ الأَشياء تَعْدِلُ مالاً تزيدُ شَيْئاً عَلى عَشَرَةِ الأشياء يَسقُطُ مِنهُ الإستِثناء وَ عَلي المالِ حَتيّ تَبقيٰ المُعادَلَة مَحْوظَة وَ تَكُونَ العَشَرَةُ مُعادَلَةً لِمالٍ وَ شيىٍ بعْدَ الجَبرِ وَ أمّا المُقابَلَةُ فَهُوَ أنْ تَحذِفَ ما هُوَ مِنْ جِنْسٍ واحِدٍ وتُقدِّرَ واحِداً في المُتَعادِلَين حَتيّ يَسقُطُ التكْرارُ بَيْنَهُما مِثالُهُ إذا قيلَ مالٌ وَ عَشَرَةٌ تَعْدِلَ ثَلثة أَشياء وَ سِتَّة فَتَحذِفُ السِّتَّةَ المُكَرَّرَة مِنَ الجانبين يَبقيٰ مالٌ وَ أرْبَعَةُ تَعدِلُ ثَلٰثَةُ أشياء وَ هُوَ المَقصُودُ.

الفصل العاشر فى تكميل الاجناس وردها اى ما يقع بازاء جنس واحد

وَ يَنبَغى أنْ يكمل المالَ الواحِدَ إذا كانَ فِي المَسئَلةِ مالٌ وَ الشَّيْيُ الواحِدُ إذا لَمْ يَكُنْ فيهِ مالٌ مِثالُ آخَر ثلثُ مالٍ وَ رُبعُ شَيْيٍ تَعدِلُ خَمْسَةَ وَ نِصفاً تَكمِلُ المالَ بضَرْبِ الأَجناسِ فِي ثَلٰثَةٍ لِيَصِير مالٌ واحِدٌ وَ ثَلٰثَةُ أرْباعِ شَيْيٍ تَعدِل سِتَّة عَشَرَ وَ نِصفاً مِثالٌ آخَرَ. مالان وَ رُبعُ مالٍ تَعدِلُ

عشرة أشياء و ثلث شيء و عشرين عدداً نجبر المالين و الربع فيكون تسعة أرباع و يحصل لنا أربعة أعداد متناسبة فإن نسبة التسعة إلي الأربعة يكون كنسبة عشرة أشياء و ثلث شيء و عشرين عدداً إلي المعادل للمال و هو مطلوبنا فنضرب الأربعة في عشرة أشياء و ثلث شيء يحصل واحد و أربعون و ثلث شيء و نقسمه على تسعة يخرج أربعة و ستة عشر جزءاً من سبعة و عشرين جزءاً من واحد و ايضاً نضرب أربعة في عشرين يحصل ثمانون نقسمه على تسعة يخرج ثمانية و ثمانية أتساع و يكون الجواب مالاً يعدل أربعة أشيا و ستة عشرة جزءاً من شيء واحد و ثمانية أعداد و ثمانية اتساع واحد و على ذلك القياس

الفصل الحادى عشر فى مسائل الست الجبرية

ألأول مال يعدل أشياء فالشيء عدة الأشياء والمال مربعة .

الثانية مال يعدل عشرة أشياء فالشيء عشرة فالمال مائة

الثانية. مالٌ يعدلُ عدداً فالعددُ معادلُ المالِ ويكونُ جذرهُ عديلاً للشيء الثالثة شيء يعدلُ عدداً فالعددُ يعادلُ الشيءَ ومربعهُ يعادلُ المالَ وهذه المسائلُ المفردةُ.

و اما المقترنات

تزيدُ فيها العددَ على مربعِ نصفِ عدةِ الأشياء إذا كانَ المالُ معَ الأشياء معادلا للعددِ أو المالُ وحده معادلاً للأشياء والعددَ و تنقصه منهُ إذا كانَ المالُ معَ الأعداد يعدلُ الأشياء وتأخذُ جذرَ المجموعِ أوِ الباقي وتنقصُ نصفَ عدةِ الأشياء منهُ في المسئلةِ الأولِ وتزيدهُ عليهِ في التي تتلوها وتزيدهُ عليهِ تارةً وتنقصه منهُ أخرى في الباقية ليحصلَ ما يعادلُ الشيءُ الواحدِ.

مثال الاول

مالٌ وعشرةُ أشياء يعدلُ تسعةَ وثلثينَ تزيدُ العددَ على خمسةَ وعشرينَ يحصلُ أربعةٌ وستونَ جذرهُ ثمانيةٌ تنقصُ منهُ خمسه يبقى ثلثةٌ وهوَ شيءٌ واحدٌ وهذهِ

المَسْئلَةُ الأَوّلُ مِنَ المُقْتَرنات مِثالُ التَى تَتلُوها مالٌ يَعدِلُ عَشَرَةَ أشياء وَ أرْبَعةَ وَ عِشرَينَ تَزيدُ العَدَدَ على خَمْسَة وَ عِشرينَ يَحصِلُ مِنهُ تِسْعَة وَ أرْبعُونَ جِذرهُ سَبعَةَ تَزيدُ خَمْسَه عَلَيهُ يَحصِلُ اثني عَشَرَ وَ هُوَ شَيْئٌ واحِدٌ وَ هــذِه المَسْئلَةُ الثانِيَةُ مِنَ المُقتَرَناتِ مِثالُ الباقِية مـالٌ وَ أحـدَ وَ عِشرُونَ يَعدِلُ عَشَرَةَ أشياء تَنقُصُ العَدَدَ مِنْ خَمْسَةَ وَ عشرينَ يَبقى أرْبَعَة جِذرهُ اثْنانِ تزيدهُ على خَمْسَة تارَةً فَيــكُونُ الشَّيْئُ سَبْعَةَ وَ تَنقِصُه مِنهُ تارَةً فَيــكُونُ الشَّيْئُ ثَلــثَة وَ عَلى تَقديرِ الزّيادَةِ يَــكونُ المــالُ تِسعَةَ وَأرْبَعينَ وَ عَلي تَقدير النُقْصانِ تِسعَة وَ هذِهِ المَسْئلَةُ الثالِثَةُ وَ ذلكَ ما أرَدْناه .

انتشارات دانشگاه تهران

۱ -	وراثت (۱)	تألیف دکتر عزت‌الله خبیری
۲ -	A Strain Theory of Matter	» » محمود حسابی
۳ -	آراء فلاسفه دربارهٔ عادت	ترجمهٔ » برزو سپهری
٤ -	کالبدشناسی هنری	تألیف » نعمت‌الله کیهانی
٥ -	تاریخ بیهقی جلد دوم	بتصحیح سعید نفیسی
٦ -	بیماریهای دندان	تألیف دکتر محمود سیاسی
۷ -	بهداشت و بازرسی خوراکیها	» » سرهنگ شمس
۸ -	حماسه سرائی در ایران	» » ذبیح‌الله صفا
۹ -	مزدیسنا و تأثیر آن در ادبیات پارسی	» » محمد معین
۱۰-	نقشه برداری جلد دوم	» مهندس حسن شمسی
۱۱-	گیاه شناسی	» حسین گل گلاب
۱۲-	اساس‌الاقتباس خواجه نصیر طوسی	بتصحیح مدرس رضوی
۱۳-	تاریخ دیپلوماسی عمومی جلد اول	تألیف دکتر حسن ستودهٔ تهرانی
۱٤-	روش تجزیه	» » علی‌اکبر پریمن
۱٥-	تاریخ افضل - بدایع‌الازمان فی وقایع کرمان	فراهم‌آوردهٔ دکتر مهدی بیانی
۱٦-	حقوق اساسی	تألیف دکتر قاسم زاده
۱۷-	فقه و تجارت	» زین‌العابدین ذوالمجدین
۱۸-	راهنمای دانشگاه	—
۱۹-	مقررات دانشگاه	—
۲۰-	درختان جنگلی ایران	» مهندس حبیب‌الله ثابتی
۲۱-	راهنمای دانشگاه بانگلیسی	—
۲۲-	راهنمای دانشگاه بفرانسه	
۲۳-	Les Espaces Normaux	تألیف دکتر هشترودی
۲٤-	موسیقی دورهٔ ساسانی	» مهدی برکشلی
۲٥-	حماسه ملی ایران	ترجمهٔ بزرگ علوی
۲٦-	زیست شناسی (۲) بحث درنظریهٔ لامارک	تألیف دکتر عزت‌الله خبیری
۲۷-	هندسه تحلیلی	» » علینقی وحدتی
۲۸-	اصول گداز و استخراج فلزات جلد اول	تألیف دکتر یکانه حایری
۲۹-	اصول گداز و استخراج فلزات » دوم	» » »
۳۰-	اصول گداز و استخراج فلزات » سوم	» » »

۳-	ریاضیات در شیمی	نگارش دکتر هورفر
۳-	جنگل شناسی جلد اول	» مرحوم مهندس کریم ساعی
۳-	اصول آموزش و پرورش	» دکتر محمد باقر هوشیار
۳-	فیزیولژی گیاهی جلداول	» » اسمیل زاهدی
۳-	جبر و آنالیز	نگارش دکتر محمدعلی مجتهدی
۳-	گزارش سفر هند	» » غلامحسین صدیقی
۳-	تحقیق انتقادی در عروض فارسی	» » پرویز ناتل خانلری
۳-	تاریخ صنایع ایران - ظروف سفالین	» » مهدی بهرامی
۳-	واژه نامه طبری	» » صادق کیا
٤-	تاریخ صنایع اروپا درقرون وسطی	» عیسی بهنام
٤-	تاریخ اسلام	» دکتر فیاض
٤-	جانورشناسی عمومی	» » فاطمی
٤-	Les Connexions Normales	» » هشترودی
٤-	کالبد شناسی توصیفی (۱) - استخوان‌شناسی	» دکتر امیراعلم - دکتر حکیم دکتر کیهانی - دکتر نجم‌آبادی - دکتر نیك‌نفس - دکتر نائینی
٤-	روانشناسی کودك	نگارش دکتر مهدی جلالی
٤-	اصول شیمی پزشکی	» » آ . وارتانی
٤-	ترجمه وشرح تبصرهٔ علامه جلداول	» زین‌العابدین ذوالمجدین
٤-	آکوستیك « صوت » (۱) ارتعاشات - سرعت	» دکتر ضیاء الدین اسمیل بیگی
٤-	انگل شناسی	» » ناصر انصاری
٥-	نظریه توابع متغیر مختلط	» » افضلی‌پور
٥-	هندسه ترسیمی و هندسه رقومی	» احمد بیرشك
٥-	درس اللغة و الادب (۱)	» دکتر محمدی
٥-	جانور شناسی سیستماتیك	» » آزرم
٥-	پزشکی عملی	» » نجم‌آبادی
٥-	روش تهیه مواد آلی	» » صفوی گلپایگانی
٥-	مامائی	» » آهی
٥-	فیزیولژی گیاهی جلددوم	» » زاهدی
٥-	فلسفه آموزش و پرورش	» دکترفتح‌الله امیرهوشمند
٥-	شیمی تجزیه	» » علی‌اکبر پریمن
٦-	شیمی‌عمومی	» مهندس سیدی
٦-	امیل	ترجمهٔ مرحوم غلامحسین زیرك‌زاده
٦-	اصول علم‌اقتصاد	تألیف دکترمحمود کیهان
٦١-	مقاومت مصالح	» مهندس گوهریان
٦-	کشت گیاه حشره کش پیرتر	» مهندس میردامادی
٦-	آسیب شناسی	» دکترآرمین

۶۶- مکانیک فیزیک	تألیف دکتر کمال جناب
۶۷- کالبدشناسی توصیفی(۲) - مفصل شناسی	» » امیراعلم دکتر حکیم، دکتر کیهانی - دکتر نجم آبادی- دکتر نیك‌نفس
۶۸- درمانشناسی جلد اول	تألیف دکتر عطائی
۶۹- درمانشناسی » دوم	» » »
۷۰- گیاه شناسی - تشریح عمومی نباتات	» مهندس حبیب‌الله ثابتی
۷۱- شیمی آنالیتیك	» دکتر گاگیك
۷۲- اقتصاد جلد اول	» » علی‌اصغر پورهمایون
۷۳- دیوان سیدحسن غزنوی	بتصحیح مدرس رضوی
۷۴- راهنمای دانشگاه	—
۷۵- اقتصاد اجتماعی*	تألیف دکتر شیدفر
۷۶- تاریخ دیپلوماسی عمومی جلد دوم	» » حسن ستوده تهرانی
۷۷- زیبا شناسی	» علینقی وزیری
۷۸- تئوری سنتیك گازها	» دکتر روشن
۷۹- کارآموزی داروسازی	» » جنیدی
۸۰- قوانین دامپزشکی	» » میمندی‌نژاد
۸۱- جنگلشناسی جلد دوم	» مرحوم مهندس ساعی
۸۲- استقلال آمریکا	» دکتر مجیر شیبانی
۸۳- کنجکاویهای علمی و ادبی	—
۸۴- ادوار فقه	» محمود شهابی
۸۵- دینامیك گازها	» دکتر غفاری
۸۶- آئین دادرسی در اسلام	» محمد سنگلجی
۸۷- ادبیات فرانسه	» دکتر سپهبدی
۸۸- از سربن تا یونسکو - دو ماه در پاریس	» » علی‌اکبر سیاسی
۸۹- حقوق تطبیقی	» » حسن افشار
۹۰- میکروب‌شناسی جلد اول	تألیف دکتر سهراب - دکتر میردامادی
۹۱- میزراه جلد اول	» » حسین گلوی
۹۲- » » دوم	» » » »
۹۳- کالبد شکافی (تشریح عملی دست و پا)	» » نعمت‌الله کیهانی
۹۴- ترجمه وشرح تبصره علامه جلد دوم	» زین‌العابدین ذوالمجدین
۹۵- کالبد شناسی توصیفی (۳) - عضله شناسی	» دکتر امیراعلم - دکتر حکیم دکتر کیهانی - دکتر نجم آبادی - دکتر نیك‌نفس
۹۶- » » (۴) - رگ شناسی	» » » »
۹۷- بیماریهای گوش وحلق و بینی جلد اول	تألیف دکتر جمشید اعلم
۹۸- هندسهٔ تحلیلی	» » کامکار پارسی
۹۹- جبر و آنالیز	» » » »
۱۰۰- تفوق و برتری اسپانیا (۱۵۵۹-۱۶۶۰)	» » بیانی

۱ـ کالبدشناسی توصیفی ـ استخوان‌شناسی اسب	تألیف دکتر میر بابائی
۱ـ تاریخ عقاید سیاسی	» » محسن عزیزی
۱ـ آزمایش و تصفیه آبها	نگارش » محمد جواد جنیدی
۱ـ هشت مقاله تاریخی و ادبی	» نصرالله فلسفی
۱ـ لیه مایه	» بدیع‌الزمان فروزانفر
۱ـ جغرافیای اقتصادی جلد اول	» دکتر محسن عزیزی
۱ـ الکتریسیته و موارد استعمال آن	» مهندس عبدالله ریاضی
۱ـ مبادلات انرژی در گیاه	» دکتر اسمعیل زاهدی
۱ـ تلخیص البیان عن مجازات القرآن	» سید محمد باقر سبزواری
۱ـ دو رساله ـ وضع الفاظ و قاعده لاضرر	» محمود شهابی
۱ـ شیمی آلی جلد اول تئوری و اصول کلی	» دکتر عابدی
۱ـ شیمی آلی «طرز تهیه» جلد اول	» » شیخ
۱ـ حکمت الهی عام و خاص	نگارش مهدی قمشهٔ
۱ـ امراض حلق و بینی و حنجره	» دکتر علیم مروستی
۱ـ آنالیز ریاضی	» » منوچهر وصال
۱ـ هندسه تحلیلی	» » احمد عقیلی
۱ـ شکسته بندی جلد دوم	» » امیر کیا
۱ـ باغبانی (۱) باغبانی عمومی	» مهندس شیبانی
۱ـ اساس التوحید	» مهدی آشتیانی
۱ـ فیزیک پزشکی	» دکتر فرهاد
۱ـ آکوستیک «صوت» (۲) مشخصات صوت ـ لوله ـ تار	» » اسمعیل بیگی
۱ـ جراحی فوری اطفال	» » مرعشی
۱ـ فهرست کتب اهدائی آقای مشکوة (۱)	» علینقی منزوی تهرانی
۱۰ـ چشم‌پزشکی جلد اول	» دکتر ضرابی
۱۰ـ شیمی فیزیک	» » بازرگان
۱۰ـ بیماریهای گیاه	» » خبیری
۱۰ـ بحث در مسائل پرورش اخلاقی	» » سپهری
۱۰ـ اصول عقاید و کرائم اخلاق	» زین‌العابدین ذوالمجدین
۱۰ـ تاریخ کشاورزی	» دکتر تقی بهرامی
۱۱ـ کالبدشناسی انسانی (۱) سر و گردن	» » حکیم و دکتر گنج‌بخش
۱۱ـ امراض واگیر دام	» » رستکار
۱۲ـ درس اللغة والادب (۲)	» » محمدی
۱۲ـ واژه نامه گرگانی	» » صادق کیا
۱۲ـ تک‌یاخته‌شناسی	» » عزیز رفیعی
۱۲ـ حقوق اساسی چاپ پنجم (اصلاح شده)	» » قاسم زاده
۱۲ـ عضله و زیبائی پلاستیک	» » کیهانی
۱۲ـ طیف جذبی و اشعه ایکس	» » فاضل زندی

۱۳۸ـ مصنفات افضل الدین کاشانی	نگارش دکتر مینوی و یحیی مهدوی
۱۳۹ـ روان‌شناسی (از لحاظ تربیت)	» » علی‌اکبر سیاسی
۱۴۰ـ ترمودینامیك (۱)	» مهندس بازرگان
۱۴۱ـ بهداشت روستائی	نگارش دکتر زوین
۱۴۲ـ زمین شناسی	» » یدالله سحابی
۱۴۳ـ مکانیك عمومی	» » مجتبی ریاضی
۱۴۴ـ فیزیولوژی جلداول	» » کاتوزیان
۱۴۵ـ کالبدشناسی وفیزیولوژی	» » نصرالله نیك‌نفس
۱۴۶ـ تاریخ تمدن ساسانی جلداول	» سعیدنفیسی
۱۴۷ـ کالبدشناسی توصیفی(۵) قسمت‌اول	» دکتر امیراعلم ـ دکتر حکیم
سلسله اعصاب محیطی	دکتر کیهانی ـ دکتر نجم‌آبادی ـ دکتر نیك‌نفس
۱۴۸ـ کالبدشناسی توصیفی(۵) قسمت دوم	» » » »
سلسله اعصاب مرکزی	
۱۴۹ـ کالبدشناسی توصیفی (۶) اعضای حواس پنجگانه	» » » »
۱۵۰ـ هندسه‌عالی (گروه و هندسه)	تألیف دکتر اسدالله آل‌بویه
۱۵۱ـ اندام‌شناسی گیاهان	» » پارسا
۱۵۲ـ چشم پزشکی (۲)	نگارش دکتر ضرابی
۱۵۳ـ بهداشت شهری	« « اعتمادیان
۱۵۴ـ انشاء انگلیسی	« بازارگادی
۱۵۵ـ شیمی آلی (ارگانیك) (۲)	« دکتر شیخ
۱۵۶ـ آسیب شناسی (کانکلیوت استر)	« « آرمین
۱۵۷ـ تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی	« « ذبیح‌الله صفا
۱۵۸ـ تفسیر خواجه عبدالله انصاری	بتصحیح علی‌اصغر حکمت
۱۵۹ـ حشره‌شناسی	تألیف جلال افشار
۱۶۰ـ نشانه‌شناسی (علم‌العلامات) جلد اول	« دکتر محمدحسین میمندی‌نژاد
۱۶۱ـ نشانه‌شناسی بیماریهای اعصاب	« « صادق صبا
۱۶۲ـ آسیب‌شناسی عملی	« « حسین رحمتیان
۱۶۳ـ احتمالات و آمار	« « مهدوی اردبیلی
۱۶۴ـ الکتریسته صنعتی	« « محمد مظفری زنگنه
۱۶۵ـ آئین دادرسی کیفری	« « محمدعلی هدایتی
۱۶۶ـ اقتصاد سال اول (جلددوم اصلاح‌شده)	« « علی‌اصغر پورهمایون
۱۶۷ـ فیزیك (تابش)	« « روشن
۱۶۸ـ فهرست کتب اهدائی آقای مشکوة (جلددوم)	« علینقی منزوی
۱۶۹ـ « « « « « (جلدسوم‌ـ قسمت‌اول)	« محمدتقی دانش‌پژوه
۱۷۰ـ رساله بودونمود	« محمودشهابی
۱۷۱ـ زندگانی شاه‌عباس اول	« نصرالله فلسفی
۱۷۲ـ تاریخ بیهقی (جلدسوم)	بتصحیح سعید نفیسی
۱۷۳ـ فهرست نشریات ابوعلی‌سینا بزبان فرانسه	« « «

۱۷۴ـ تاریخ مصر (جلد اول)	تألیف احمد بهمنش
۱۷۵ـ آسیب‌شناسی آزردگی سیستم رتیکولوآندوتلیال	« دکتر آرمین
۱۷۶ـ نهضت ادبیات فرانسه در دوره رومانتیک	« مرحوم زیرک‌زاده
۱۷۷ـ فیزیولوژی (طب عمومی)	نگارش دکتر مصباح
۱۷۸ـ خطوط لبه‌های جذبی (اشعه ایکس)	« « زندی
۱۷۹ـ تاریخ مصر (جلد دوم)	« احمد بهمنش
۱۸۰ـ سیر فرهنگ در ایران و مغرب زمین	« دکتر صدیق اعلم
۱۸۱ـ فهرست کتب اهدائی آقای مشکوة (جلد سوم ـ قسمت دوم)	« محمدتقی دانش‌پژوه
۱۸۲ـ اصول فن کتابداری	« دکتر محسن صبا
۱۸۳ـ رادیو الکتریسیته	« « رحیمی
۱۸۴ـ پیوره	« « محمود سیاسی
۱۸۵ـ چهار رساله	« محمد سنگلجی
۱۸۶ـ آسیب‌شناسی (جلد دوم)	« دکتر آرمین
۱۸۷ـ یادداشت‌های مرحوم قزوینی	فراهم آورده آقای ایرج افشار
۱۸۸ـ استخوان شناسی مقایسه‌ای (جلد دوم)	تألیف دکتر میربابائی
۱۸۹ـ جغرافیای عمومی (جلد اول)	« « مستوفی
۱۹۰ـ بیماریهای واگیر (جلد اول)	« « غلامعلی بینش‌ور
۱۹۱ـ بتن فولادی (جلد اول)	« مهندس خلیلی
۱۹۲ـ حساب جامع و فاضل	نگارش دکتر مجتهدی
۱۹۳ـ ترجمهٔ مبدء و معاد	ترجمه آقای محمود شهابی
۱۹۴ـ تاریخ ادبیات روسی	تألیف « سعید نفیسی
۱۹۵ـ تاریخ تمدن ایران ساسانی (جلد دوم)	« « « «
۱۹۶ـ درمان تراخم با الکتروکوآگولاسیون	« دکتر پرفسور شمس
۱۹۷ـ شیمی و فیزیک (جلد اول)	« « توسلی
۱۹۸ـ فیزیولوژی عمومی	« « شیبانی
۱۹۹ـ داروسازی جالینوسی	« « مقدم
۲۰۰ـ علم العلامات نشانه‌شناسی (جلد دوم)	« « میمندی نژاد
۲۰۱ـ استخوان شناسی (جلد اول)	« « نعمت‌اله کیهانی
۲۰۲ـ پیوره (جلد دوم)	« « محمود سیاسی
۲۰۳ـ علم النفس ابن‌سینا و تطبیق آن با روانشناسی جدید	« « علی‌اکبر سیاسی
۲۰۴ـ قواعد فقه	« آقای محمود شهابی
۲۰۵ـ تاریخ سیاسی و دیپلوماسی ایران	« دکتر علی‌اکبر بینا
۲۰۶ـ فهرست مصنفات ابن‌سینا	« « مهدوی
۲۰۷ـ مخارج الحروف	تصحیح و ترجمهٔ دکتر پرویز ناتل‌خانلری
۲۰۸ـ عیون الحکمه	از ابن‌سینا ـ چاپ عکسی

۲۰۹- شیمی بیولوژی	تألیف دکتر [illegible]
۲۱۰- میکربشناسی (جلد دوم)	« آقایان دکتر [illegible] و دکتر [illegible]
۲۱۱- حشرات زیان‌آور ایران	« مهندس عباس خوانی
۲۱۲- هواشناسی	« دکتر محمد منجمی
۲۱۳- حقوق مدنی	« « سید حسن امامی
۲۱٤- ماخذ قصص و تمثیلات مثنوی	نگارش آقای فروزانفر
۲۱۵- مکانیک استدلالی	« پرفسور فاطمی
۲۱٦- ترمودینامیک (جلد دوم)	« مهندس بازرگان
۲۱۷- گروه بندی و انتقال خون	« دکتر یحیی پویا
۲۱۸- فیزیک، ترمودینامیک (جلد اول)	« « روشن
۲۱۹- روان پزشکی (جلد سوم)	« « میرسپاسی
۲۲۰- بیماریهای درونی (جلد اول)	« « میمندی‌نژاد
۲۲۱- حالات عصبانی یا نوروز	ترجمه « چهرآزی
۲۲۲- کالبدشناسی توصیفی (۷) (دستگاه گوارش)	تألیف دکتر امیراعلم - دکتر حکیم دکتر کیهانی - دکتر نجم‌آبادی - دکتر نیک‌نفس
۲۲۳- علم‌الاجتماع	تألیف دکتر مهدوی
۲۲٤- الهیات	« فاضل تونی
۲۲۵- هیدرولیک عمومی	« مهندس ریاضی
۲۲٦- شیمی عمومی معدنی فلزات (جلد اول)	تألیف دکتر فضل‌الله شیروانی
۲۲۷- آسیب‌شناسی آزردگیهای سورنال « غده فوق کلیوی »	« « آرمین
۲۲۸- اصول الصرف	« علی‌اکبر شهابی
۲۲۹- سازمان فرهنگی ایران	تألیف دکتر علی کنی
۲۳۰- فیزیک، ترمودینامیک (جلد دوم)	نگارش دکتر روشن
۲۳۱- راهنمای دانشگاه	—
۲۳۲- مجموعهٔ اصطلاحات علمی	—
۲۳۳- بهداشت غذائی (بهداشت نسل)	نگارش دکتر فضل‌الله صدیق
۲۳٤- جغرافیای کشاورزی ایران	« دکتر تقی بهرامی
۲۳۵- ترجمه‌النهایه باتصحیح ومقدمه (۱)	« آقای سید محمد سبزواری
۲۳٦- احتمالات و آمار ریاضی (۲)	« دکتر مهدوی اردبیلی
۲۳۷- اصول تشریح چوب	« مهندس رضا حجازی
۲۳۸- خون‌شناسی عملی (جلد اول)	« دکتر رحمتیان دکتر ش
۲۳۹- تاریخ ملل قدیم آسیای غربی	« « بهمنش
۲٤۰- شیمی تجزیه	« « شیروانی
۲٤۱- دانشگاهها و مدارس عالی امریکا	« ضیاءالدین اسمعیل
۲٤۲- پانزده گفتار	« آقای مجتبی مینوی
۲٤۳- بیماریهای خون (جلد دوم)	« دکتر یحیی پویا

۲۴۴ــ اقتصاد کشاورزی	نگارش دکتر [illegible]
۲۴۵ــ علم‌العلامات (جلدسوم)	« « میمندی نژاد
۲۴۶ــ بتن آرمه (۲)	« آقای مهندس خلیلی
۲۴۷ــ هندسهٔ دیفرانسیل	« دکتر بهفروز
۲۴۸ــ فیزیولوژی گل و رده بندی تک لپه‌ایها	« « زاهدی
۲۴۹ــ تاریخ زندیه	« « هادی هدایتی
۲۵۰ــ ترجمهٔ النهایه با تصحیح و مقدمه (۲)	« آقای سبزواری
۲۵۱ــ حقوق مدنی (۲)	« « دکتر امامی
۲۵۲ــ دفتر دانش و ادب (جزء دوم)	—
۲۵۳ــ یادداشتهای قزوینی (جلد دوم ب، ت، ث، ج)	« ایرج افشار
۲۵۴ــ تفوق و برتری اسپانیا	« دکتر خانبابا بیانی
۲۵۵ــ تیره شناسی (جلد اول)	« « احمد پارسا
۲۵۶ــ کالبد شناسی توصیفی (۸) دستگاه ادرار و تناسل ـ پردهٔ صفاق	تألیف دکتر امیر اعلم ـ دکتر حکیم ـ دکتر کیهانی دکتر نجم‌آبادی ـ دکتر نیک نفس
۲۵۷ــ حل مسائل هندسه تحلیلی	نگارش دکتر علینقی وحدتی
۲۵۸ــ کالبد شناسی توصیفی (حیوانات اهلی مفصل‌شناسی مقایسه‌ای)	« « میربابائی
۲۵۹ــ اصول ساختمان و محاسبه ماشینهای برق	« مهندس احمد رضوی
۲۶۰ــ بیماریهای خون ولنف (بررسی بالینی و آسیب شناسی)	« دکتر رحمتیان
۲۶۱ــ سرطان‌شناسی (جلد اول)	« « آرمین
۲۶۲ــ شکسته‌بندی (جلد سوم)	« « امیرکیا
۲۶۳ــ بیماریهای واگیر (جلددوم)	« « بینش‌ور
۲۶۴ــ انگل‌شناسی (بندپایان)	« « عزیز رفیعی
۲۶۵ــ بیماریهای درونی (جلددوم)	« « میمندی‌نژاد
۲۶۶ــ دامپروری عمومی (جلداول)	« « بهرامی
۲۶۷ــ فیزیولوژی (جلددوم)	« « علی کاتوزیان
۲۶۸ــ شعر فارسی (در عهد شاهرخ)	« « یارشاطر
۲۶۹ــ فن انگشت‌نگاری (جلداول و دوم)	نگارش ناصرقلی رادسر
۲۷۰ــ منطق التلویحات	« دکتر فیاض
۲۷۱ــ حقوق جنائی	« « عبدالحسین علی‌آبادی
۲۷۲ــ سمیولوژی اعصاب	« « چهرازی
۲۷۳ــ کالبد شناسی توصیفی (۹) (دستگاه تولید صوت و تنفس)	تألیف دکتر امیر اعلم ـ دکتر حکیم ـ دکتر کیهانی دکتر نجم‌آبادی ـ دکتر نیک نفس
۲۷۴ــ اصول آمار و کلیات آمار اقتصادی	نگارش دکتر محسن صبا
۲۷۵ــ گزارش کنفرانس اتمی ژنو	« « جناب دکتر مازرگان
۲۷۶ــ امکان آلوده کردن آبهای مشروب	نگارش دکتر حسین سهراب ـ دکتر میمندی‌نژاد

۲۷۷- مدخل منطق صورت	نگارش دکتر غلامحسین مصاحب
۲۷۸- ویروسها	« « فرج‌الله شفا
۲۷۹- قالقیت‌ها (آلکها)	« « عزت‌الله شیری
۲۸۰- گیاه‌شناسی سیستماتیک	« « محمد درویش
۲۸۱- تیرمشناسی (جلددوم)	« « پارسا
۲۸۲- احوال و آثار خواجه نصیرالدین طوسی	« مدرس رضوی
۲۸۳- احادیث مثنوی	« آقای فروزانفر
۲۸٤- قواعد النحو	« قاسم تویسرکانی
۲۸۵- آزمایشهای فیزیک	« دکتر محمدباقر محمودیان
۲۸٦- پندنامه اهوازی یا آئین پزشکی	« « محمودنجم‌آبادی
۲۸۷- بیماریهای خون (جلدسوم)	« « یحیی پویا
۲۸۸- جنین شناسی (رویان‌شناسی) جلد اول	« « احمد شفائی
۲۸۹- مکانیک فیزیک (اندازه گیری مکانیک نقطه مادی و نسبی) (چاپ‌دوم)	« « کمال‌الدین جناب
۲۹۰- بیماریهای جراحی قفسه سینه (ریه، مری، قفسه سینه) «	« محمدتقی قوامیان
۲۹۱- آکوستیک (صوت) چاپ دوم	« « ضیاءالدین اسماعیل بیگی
۲۹۲- چهار مقاله	بتصحیح « محمد معین
۲۹۳- داریوش یکم (پادشاه پارسها)	نگارش « منشی‌زاده
۲۹٤- کالبدشکافی تشریح عملی سر و گردن سلسلهٔ اعصاب مرکزی «	« نعمت‌الله کیهانی
۲۹۵ - درس اللغة والادب (۱) چاپ‌دوم	« « محمد محمدی
۲۹٦- سه گفتار خواجه طوسی	بکوشش محمدتقی دانش‌پژوه
۲۹۷ - Sur les espaces de Riement	نگارش دکتر مشترودی
۲۹۸ - فصول خواجه طوسی	بکوشش محمدتقی دانش‌پژوه
۲۹۹ - فهرست کتب اهدائی آقای مشکوة (جلدسوم) بخش سوم	نگارش محمدتقی دانش‌پژوه
۳۰۰ - الرسالة المعینیة	« « «
۳۰۱ - آغاز و انجام	« ایرج افشار
۳۰۲- رسالهٔ امامت خواجهٔ طوسی	بکوشش محمدتقی دانش‌پژوه
۳۰۳- فهرست کتب اهدائی آقای مشکوة (جلدسوم) بخش چهارم	« « «
۳۰٤ - حل مشکلات معینه خواجه نصیر	« « «
۳۰۵ - مقدمه قدیم اخلاق ناصری	« جلال‌الدین همائی
۳۰٦- بیوگرافی خواجه نصیرالدین طوسی (بزبان فرانسه)	نگارش دکتر امشه‌ای
۳۰۷- رساله بیست باب در معرفت اسطرلاب	« مدرس رضوی
۳۰۸- مجموعهٔ رسائل خواجه نصیرالدین	« « «
۳۰۹- سرگذشت و عقائد فلسفی خواجه نصیرالدین طوسی	« محمد مدرسی (زنجانی)
۳۱۰- فیزیک (پدیده‌های فیزیکی در دماهای بسیار خفیف)	« دکتر روشن

کتابهم